Hannele Fremer 24.4.2023 Dnro 001/81/2023

Eduskunta
Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta
TyV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen tiistaina 25.4.2023 klo 12.15

E 171/2022 vp Valtioneuvoston selvitys: E-kirje; Komission ehdotus neuvoston suosituksesi työmarkkinavuoropuhelun vahvistamisesta Euroopan unionissa (COM(2023) 38 final) ja Komission tiedonanto: Työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu vahvemmaksi Euroopan unionissa (COM(2023) 40 final)

Komissio antoi neuvoston suositusehdotuksen ja tiedonannon 25.1.2023. Suositus liittyy Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin 8. periaatteeseen, joka koskee sekä työmarkkinajärjestöjen ja hallituksen, kolmikantaisen työmarkkinavuoropuhelun että myös järjestöjen keskinäisen välisen vuoropuhelun ja työehtosopimustoiminnan edistämistä. Asia sisältyi myös komission tiedonantoon Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin toimeenpano-ohjelmasta (COM/2021/102 final).

Akava kannattaa komission ehdotusta neuvoston suositukseksi ja tiedonannoksi vahvistaa ja edistää työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua ja työehtosopimusneuvotteluita EU-tasolla ja jäsenvaltioissa.

Pidämme hyvänä, että Suomi tukee komission suunnittelemia toimia työmarkkinaosapuolten osallistumisen edistämiseksi EU:n tasolla. On erittäin tärkeää, että toimet toteutetaan yhdessä EU:n tason työmarkkinaosapuolten kanssa, työmarkkinajärjestöjen neuvottelu- ja sopimusautonomiaa kunnioitetaan, ja että EU-tasolla pohdittaisiin myös toimia, miten työmarkkinajärjestöjen EU-tasolla saavuttamaa yhteisymmärrystä pannaan toimeen kunnioittaen työmarkkinaosapuolten päätöksenteon itsenäisyyttä.

Työmarkkinaosapuolten välisen vuoropuhelun ja työehtosopimusneuvotteluiden kannalta on tärkeää varmistaa, että työntekijäjärjestöt saavat riittävästi ja oikea-aikaisesti asiaankuuluvaa tietoa niin EU:n kuin myös kansallisella tasolla. Työntekijöiden tiedonsaanti- ja osallistumisoikeudet ovat tärkeä osa työmarkkinaosapuolten välistä vuoropuhelua.

Akava pitää hyvänä neuvoston suosituksessa lueteltuja keinoja, joilla jäsenvaltioiden tulee varmistaa edellytykset kahdenväliselle ja kolmikantaiselle vuoropuhelulle:

- kunnioittamalla järjestäytymisvapautta ja työehtosopimusneuvotteluja koskevia perusoikeuksia;
- edistämällä vahvoja, riippumattomia ammattiliittoja ja työnantajajärjestöjä,
- ryhtymällä toimiin mainittujen järjestöjen valmiuksien vahvistamiseksi;
- varmistamalla työmarkkinaosapuolten vuoropuheluun osallistumista varten tarvittavien tietojen saatavuus;
- edistämällä kaikkien osapuolten sitoutumista sosiaaliseen vuoropuheluun;
- edistämällä sosiaalisen vuoropuhelun mukautumista digitaaliaikaan ja työehtosopimusneuvotteluja uudessa työelämässä sekä
- varmistamalla asianmukainen institutionaalinen tuki.

On tärkeää, että suosituksessa on huomioitu työmarkkinaosapuolten sopimusautonomia ja että kansallisesti varmistetaan, että mahdollisuuksista poiketa työehtosopimusten määräyksistä sovitaan työmarkkinaosapuolen kesken.

On myös tärkeää kartoittaa, että työmarkkinaosapuolten toiminnalle, työehtosopimusneuvotteluille ja mahdollisuuksille saada oikea-aikaisesti asiaankuuluvaa tietoa ei ole mitään lainsäädännöllisiä esteitä. Tämä on huomionarvoista esimerkiksi uusien työmuotojen, itsensätyöllistäjien ja alustatyön kohdalla. Itsensätyöllistäjien kollektiivista neuvotteluoikeutta on selkeytettävä ja vahvistettava. Tämä edellyttää kilpailulainsäädännön selkiyttämistä ja yhtenäistämistä EU-tasolla ja kansallisesti.

Akava pitää Suomen kannan mukaisesti hyvänä, että komissio aikoo edelleen edistää työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua kansainvälisellä tasolla mm. Kansainvälisen työjärjestön (ILO) ja muiden järjestöjen kanssa. Tältä osin on huolehdittava niin kansallisella kuin myös EU-tasolla siitä, että esimerkiksi ILO sopimusten ratifioinnille ILO:n jäsenvaltioissa ei aseteta esteitä eikä niiden ratifiointi kohtuuttomasti viivästyisi kansallisten tai EU-tason toimien vuoksi.

Akava kiinnittää huomiota suosituksessa käytettyihin määritelmiin kuten esimerkiksi työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu, työehtosopimusneuvottelut ja ammattiliitto, että ne vastaavat EU-sääntelyssä vakiintuneesti käytettyjä määritelmiä. Tämä on tärkeää myös Suomea velvoittavien ILO sopimusten näkökulmasta.

Akava ry:n puolesta

Hannele Fremer
johtava asiantuntija

Rautatieläisenkatu 6
00520 Helsinki
www.akava.fi